

Щодо законопроекту №11416

Аналітичні центри проаналізували урядовий законопроект №11416 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» та зазначають, що проект містить низку вкрай негативних норм, які завдадуть значної шкоди економіці.

Зокрема це такі норми, зазначені у таблиці:

№	Захід	Оцінка аналітичних центрів	Очікування Мінфіну на 2025 рік (млрд грн) - цифри є сумнівними за оцінками експертів
1	Підвищення ставки військового збору з 1,5% до 5%	Вкрай негативна пропозиція, призведе до подальшої тінізації заробітних плат та пригнічення економічної активності. Розрахунок Мінфіну є завищеним - він є механічним і не враховує наслідки тінізації	107,7
2	Встановлення обов'язку сплати військового збору:		
2.1	- <i>юридичними особами</i> у розмірі 1,0 % доходу від будь-якої діяльності для платників податку на прибуток підприємств та платників єдиного податку третьої та четвертої групи	Найбільш негативна пропозицій Мінфіну з усіх запропонованих. Податок з обороту є вкрай негативним для економіки, спотворює конкуренцію, дискримінує українських виробників. Пропонується не вводити нових податків, вирішувати задачу тимчасовим підняттям існуючих на визначений термін. Замість податку з обороту - підняти ставку ПДВ на рівень, який дозволить отримати вказані надходження	145,7
2.2	- <i>ФОП - платниками єдиного податку першої, другої та четвертої групи</i> у розмірі 5% в розрахунку з двох МЗП на місяць	Збільшує вдвічі податкове навантаження на платників 1 гр. ЄП - доцільним є для них замінити на одну МЗП	7,8

2.3	- ФОП - платниками єдиного податку третьої групи у розмірі 1,0 % від доходу	Доцільним є не впроваджувати додатковий збір та додаткове адміністрування, а ввести тимчасову надбавку до існуючої ставки ЄП для 3 групи до 6%	5,9
2.4	- юридичними та фізичними особами, які здійснюють операції з придбання у банків банківських металів у розмірі 5% від вартості банківських металів		0,06
2.5	- підприємствами, установами та організаціями та фізичними особами-підприємцями, які здійснюють роздрібну торгівлю ювелірними виробами із золота, платини і дорогоцінного каміння (в тому числі виробленими із давальницької сировини) у розмірі 30% від вартості реалізованих ювелірних виробів	Пропонована ставка ВЗ значно збільшить тінізацію галузі, “вб’є” або витіснить в тінь малий ювелірний бізнес, який на сьогодні працює у легальному полі	0,43
2.6	- підприємствами, установами та організаціями, фізичними особами, які набувають право власності на легкові автомобілі, що підлягають першій державній реєстрації в Україні територіальними органами МВС України, крім випадків забезпечення легковими автомобілями осіб з інвалідністю згідно із законодавством та успадкування легкових автомобілів відповідно до закону, у розмірі 15% від вартості набутого рухомого майна	Доцільним є оподаткування дорогих автомобілів, від певної порогової суми митної вартості	24,5
2.7	- фізичними особами, якими протягом звітного податкового року здійснено продаж одного об’єкта нерухомості у розмірі 5% від доходу з	За теперішнього адміністрування операцій з нерухомістю запровадження податку посилить тінізацію та зниження бази оподаткування, відтак ефект для бюджету буде нижчим очікуваного.	2,9

	продажу нерухомого майна		
2.8	- операторами мобільного зв'язку у розмірі 5% з вартості будь-яких послуг мобільного зв'язку, сплаченої кінцевими користувачами таких послуг		2,7
пп. 2.4- 2.8		Дрібні платежі, які створюють додаткове адміністративне навантаження на бізнес та фіскальні органи, потребують додаткових підзаконних актів та інфраструктури для сплати (не можуть стати терміновим джерелом надходжень) оподаткувати пропонується операції (за винятком 2.8), які потенційні платники можуть або приховати, або відкласти до скасування тимчасових зборів. Відповідно, і без того мізерні надходження будуть в рази меншими	
3	Встановлення обов'язку щомісячної сплати авансових внесків з податку на прибуток підприємств платниками податку, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлю паливом, у розмірі 0,5 МЗП, встановленої законом станом на 1 січня звітного (податкового) року для АЗС, які здійснюють реалізацію пального, у розрахунку на 1 кубічний метр резервуарів для зберігання пального		28,2
4	Впровадження акцизного податку на продукцію за кодом 2202 10 00 00 згідно з УКТ ЗЕД «води, включаючи мінеральні та газовані, з додаванням цукру чи інших підсолоджувальних або ароматичних речовин» за ставкою 0,1 євро за 1 літр	За змістом акцизного податку, він має бути пропорційним суспільній шкоді від споживання продукту. Відтак, якщо шкідливим вважається цукор, то податок доцільно встановлювати з диференціацією за вмістом цукру (наприклад нижчу ставку для напоїв із вмістом цукру від 5 до 9 г, та вищу - для напоїв із вмістом цукру понад 9 грам на 100 мл напою). При цьому напої з вмістом цукру нижче порогового, що містять "інші підсолоджувальні та ароматичні речовини" не мають	7,8

		підпадати під такий податок.	
5	Скасування положення, які передбачають, що не є об'єктом оподаткування ПДВ операції з ввезення товарів, вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро (за винятком ввезення товарів сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 45 євро, для одного одержувача без будь-якої оплати)		8,0
	РАЗОМ		341,9

На думку експертів, надзвичайно обтяжливою для держави та бізнесу є пропозиція Мінфіну пошуку додаткових надходжень за рахунок впровадження нових податків, які передбачають додаткові форми звітування, впровадження нових процедур адміністрування та контролю (військовий збір, податок з обороту). Більш раціональним рішенням був би пошук резервів за рахунок підвищення ефективності роботи контролюючих органів (показники результативності), руйнування діючих схем ухилення від оподаткування (контрабанда, контрафакт, нелегальна торгівля, неофіційна заробітна плата тощо), автоматизація бізнес процесів та тимчасового підвищення ставок вже існуючих податків.

Також, одночасно з пошуком додаткових доходів за рахунок бізнесу, важливим рішенням було б скорочення другорядних видатків загальнодержавного бюджету.

Можливим раціональним рішенням пошуку додаткових надходжень могло б бути підвищення ставки ПДВ на 4-5 відсоткових пунктів.

Переваги:

- ПДВ є набагато менш шкідливим для економіки, ніж більшість запропонованих вище податків. Негативним ефектом буде зростання цін на всі товари та послуги, але в межах менше 5%;
- він не потребує жодних додаткових адміністративних дій, збільшення надходжень слід очікувати вже наступного місяця;
- за поточних умов, як свідчить оцінка податкового розриву - ПДВ сплачується на 93% від теоретично розрахованого і має дуже низьку еластичність - отже, можна доволі впевнено розраховувати на відповідні надходження (на відміну від запропонованих КМУ зборів).

В той же час, одночасно з впровадженням тимчасових заходів - необхідно невідкладно реалізувати системні зміни, які дадуть додаткові надходження до держбюджету наступного року, а саме:

- для мінімізації "тіньових схем" та наповнення бюджету - необхідно забезпечити якнайшвидше проведення інституційних реформ - перезавантаження Митної та Податкової служб комісіями з переважним голосом міжнародних експертів (ПЗУ №6490д та №9243), встановлення ефективних КРІ для БЕБ, ДПС, ДМС, забезпечити щорічне оцінювання втрат від різних податків за методологією tax gap;
- покращити адміністрування податку на нерухоме майно і використати весь потенціал цього податку;

- максимально автоматизувати процеси податкового адміністрування.

Аналітичні центри закликають народних депутатів та Міністерство фінансів провести фахове обговорення всіх альтернатив та визначити для подальшої реалізації найменш шкідливі для економіки норми

З повагою

Інститут податкових реформ

Growford Institute

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

Центр економічної стратегії

Інститут соціально-економічної трансформації

Advanter Group

Офіс шеф-економіста Коаліції бізнес-спільнот за модернізацію України

Палата податкових консультантів

Інститут фінансів та права

Податкова група Економічної експертної платформи

Центр соціально-економічних досліджень - CASE Україна

Центр громадської експертизи

Мережа захисту національних інтересів "АНТС"